

第二章 沃·纳曼伦(ว.ณ เมืองลุง) 泰译本的翻译特色

第一节 译者简介

沃·纳曼伦(ว.ณ เมืองลุง)，原名秦·挽伦鹏(จีน บำรุงพงศ์)生于公元1929年9月11日，卒于公元2004年7月26日。他从小在其家乡——泰北彭世洛府(จังหวัด พิษณุโลก)一所华校念中文和泰文，1951年考到泰文教师资格后即开始他的粉笔生涯，起初到呵叻府顺能县(อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา)执教，一年后转到春府晚县(อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี)，也只教一年又转到曼谷三养光华学校(โรงเรียนศึกษาวัฒนา สามย่าน กรุงเทพฯ)教书。一直到1961年弃文转到泰南博他仑府(จังหวัด พัทลุง)一家火锯厂当伙计，同时也开始尝试翻译武侠小说，两年后正式投入翻译界。因为他精通中文和泰文，又喜欢看武侠小说，不但看原著作，也看泰译本，故他的第一部翻译作品《玉钗盟》(กระบี่ล้างแค้น)出版第一辑时销路非常好，第二辑更不得了，一天之内要印两次，即上午印了六千本不够卖，下午要再印两千本，成为佳话，他也因此一举成名。在泰国，凡是爱读武侠小说的没有谁不认识他、不推崇他，甚至尊称他为翻译武侠小说之师。他一生所翻译的武侠小说超过三百部，小说中的人生哲理、名言、典故、俗语或成语等，一经他翻译后，连政治家、商家、学生、报界等都经常引用，如：“ในโลกไม่มีงานเลี้ยงที่มีแขกย้ายเลิกรา”(天下无不散之筵席)，

“ไม่เห็นโลงศพมีหล่น้ำตา”(不见棺材不掉眼泪)等。(《大人物》里有不少至理名言、人生哲理等，本文将从这方面进行探讨)。沃·纳曼伦(ว.ณ เมืองลุง)的翻译方法是，打开原著，边看边录音，录好后随即交给报馆或印务局处

理。他这样翻译，不可能是意译，应属直译，而这直译与刘宓庆《文体与翻译》所论直译有何异同以及他的翻译方法在这年代是否仍适用，还有待研究。

第二节小说中动词、典故、名言等的翻译法

一、汉语“道”的种种译法

动词对任何语言来说，都是重要的，在汉语中尤为重要。动词是最复杂的一个词类，也是最活跃的一种词类。泰语的动词又比汉语的动词复杂。此外，汉泰两种语言中，相应的动词所包含的词义范围往往不太相同，它们搭配习惯也不同，因此汉泰互译时，动词的翻译就显得特别复杂。

《大人物》里常见的汉语基本动词有“道”、“听”、“说”、“看”、“讲”、“哭”、“笑”、“叫”等，最突出的是“道”字，因为《大人物》里的情节大部分是对话，所以在原文里“道”字出现的频率最高。译者在处理这个“道”字时，除了采用直译外，有时避免读者感觉枯燥和单调而不翻译，有时视不同的具体情况灵活翻译，有时却根据上下文和掌握“道”字的准确涵义，再用不同的泰语动词或动词短语来表达。如：

ว่า (道)	กล่าวช้าๆ (慢慢说)
ถาม (问)	รีบถาม (急着问)
เล่าขึ้น (讲起)	เล่าต่อ (继续讲)
ตอบ (回答)	กล่าวต่อไป (继续说)
กล่าวอีก (再说)	ร้องต่อไป (接着叫)
ร้องว่า (叫道)	กล่าวขึ้นอีกครั้ง (再说一次)
สนับสนุน (支持)	เล่าสืบไป (继续讲述)
ร้องขึ้น (叫起)	โพล่งขึ้น (突然地说)

รีบกล่าว (急说)	จึงกล่าว (.....才说)
พลางกล่าว (边说)	กล่าวขึ้นบ้าง (跟着说)
กล่าวว่า (说道)	ตอบอย่างยิ้มแย้ม (微笑着答)
กล่าวอีกครั้ง (再说)	รีบร้อนถาม (急忙问)
กล่าวมา (道来)	ร้องโพล่งไป (突然地叫)
แต่กล่าวว่า (但说道)	กล่าวอย่างยิ้มแย้ม (微笑地说)
ป็นหน้ากล่าว (板起脸道)	ร้องขึ้นอีกครั้ง (再次叫起)
ร้องขึ้นอีกครั้ง (再次叫起来)	กรี๊ดสุดเสียง (尽声尖叫)
ร้องโพล่งว่า (口无遮拦地说)	ร้องเสียงแหลมเล็ก (又尖又小声叫)
กรี๊ดร้องขึ้น (尖声叫起来)	กล่าวเบาๆ (轻轻地说)
ตอบช้าๆ (慢慢地回答)	หันขวับมา (急转过脸来)
เอื้อนเอ่ยเสียงเนิบนาบต่อไป (慢吞吞地说下去)	
ละล่ำละลักขึ้น (上气接不着下气地说起)	
ใช้เสียงเนิบนาบเล่าต่อไป (使用慢吞吞之音继续讲)	
สำเนียงกระท่อนกระแต่นกล่าว (发出断断续续的声音说)	

从以上例句可以看出，译者的翻译目的是为了迎合读者的阅读口味，强调译文的可读性。

二、译文加注

戈宝全是中国著名的文学翻译家，他曾把其将近十年的翻译经验总结为“译事五难”，翻译出典难是其中之一。如何克服此难点，译者只有勤于学习各种知识，努力博览群书，认真查阅有关的辞书和参考资料。然后在译文加注释，这样读者方能理解它们的涵义。

沃·纳曼伦采用直译加注释的方法，保持了原作的这一用词特点，有助于读者理解原文。如：

中原孟尝

ตงจ้งวน เป็นดินแดนใจกลางประเทศ เม่งเซี่ย เป็นนามคนในสมัยเลียดก๊ก มีจิตใจโอบอ้อม อารีช่วยเหลือ จุนเจือต่อผู้ไปพึ่งพาโดยไม่เคยปฏิเสธ หลังจากนั้น หากผู้ใดมีจิตใจกว้างขวางโอบ อ้อมอารี จะได้รับฉายานี้เป็นเกียรติ หน้า 14

嫁妆

แก้จิ้งเครื่องแต่งงานของเจ้าสาว ตามประเพณีโบราณเจ้าสาวจะถูกส่งตัวไปที่บ้าน เจ้าบ่าว พร้อมกับเครื่องอุปโภคทุกชนิด มีว่าเครื่องแต่งตัวเครื่องใช้ เครื่องเรือน หากเป็นลูกสาว เศรษฐียังมีโลงศพไปให้ด้วย โดยความหมาย บิดาเจ้าสาวมั่งมีจริง ๆ จะต้องมีทุกสิ่งทุกอย่างให้ลูกสาวใช้ตลอดชีวิต กระทั่งโลงใส่ศพของลูกสาว หน้า 15

梁山伯与祝英台

เหลียงซันเปื้อะ จู้อิ่งไถ นิยายรักรันทดของสตรีนามจู้อิ่งไถที่อยู่แต่ในกรอบประเพณี เคยปลอมเป็นบุรุษไปร่วมสำนักเรียนกับเหลียงซันเปื้อะ ภายหลังผิดหวังตายไปทั้งสองคน หน้า 32

潘安

พั่วอันเป็นบัณฑิตในสมัยแผ่นดินจิ้น และถูกยกเป็นชายงามในยุคนั้น ตามตำนานชีวิตประวัติ มีว่า ขามไคนั่งรถออกถนนหนทาง เหล่าสตรีจะขว้างผลไม้ตามประตูหน้าต่างเพื่อเรียกความสนใจ จากพั่วอันให้เหลียวไป มอง จนเมื่อกลับจะมีผลไม้เต็มรถทุกครั้งไป หน้า 38

鸳鸯

อวงเอี้ยเป็นสัตว์ปีกคล้ายเป็ด สีต้นสวยงามยิ่ง จะต้องคลอคู่อยู่ตลอดเวลา มีว่าตัวเมียหรือตัวผู้ตายไปก่อน อีกตัวหนึ่งจะตายตามในเวลารวดเร็วยิ่ง ดังนั้น จึงยกเปรียบเทียบกับคนรักที่มีใจหนักแน่นไม่คลอนคลาย หน้า 412

西天大圣孙悟空

ในไซอิ๋ว มีตอนอยู่ไล่สุด พนันกับเห้งเจีย ว่าไม่อาจตีลังกาออกจากฝ่ามือท่านได้ เห้งเจียยอมไม่ยอมเชื่อ จึงเกิดพนันกันขึ้น องค์กรไล่สุดจึงเนรมิตมือท่านใหญ่หิมพานทองฟ้า แต่ละนิ้วคุดตั้งขุนเขาใหญ่ เห้งเจียตีลังกาหลายครั้งเข้าใจว่าออกจากอุ้งมือได้ แต่ความจริง ยังคงตีลังกาอยู่ในอุ้งมือท่านเอง จึงเป็นฝ่ายแพ้ หน้า 683

以上所举的例子，译者均是在译文中适时加注，这固然是保留原语文化、帮助读者理解译文的好方法。然而，鉴于武侠小说是一种特殊的文学题材，小说翻译应尽量减少注释（可代之以脚注的方式），以保持语言的连贯性，如此直接地把一大段文字放在正文中，读者看起来会觉得很不好看。

三、名言妙译

武侠小说中除了有那种“自成一格”的对话、繁杂重复艰涩的招式名称之外，还有不少的至理名言，沃·纳曼伦曾成功地翻译过。如：前所提过的 ในโลกไม่มีงานเลี้ยงที่มีแขกย้ายเลิกรา（天下无不散之筵席）、ไม่เห็นโลงศพมิหลั่งน้ำตา（不见棺材不掉眼泪），尚有 เนื้อฟ้ายังมีฟ้า（天外有天）、ศึกสายเลือด（血缘之斗）等。尤其是 ศึกสายเลือด（血缘之斗）这一句，凡是家庭纠纷（兄弟、姐妹、父子、母子、婆媳、妯娌等争夺遗产）或政党内讧等，传媒界最喜欢引用，读者也一目了然。《大人物》里也有很多名言，而这些名言正是原作家精心挑选的。译者是否能如以往将其译为泰名言，请看下面译例：

原文：不经一事，不长一智。（第 85 页）

译文：ผ่านเรื่องราวมาครั้ง เพิ่มความฉลาดขึ้นอีกครา หน้า 84

原文：无论她做过什么，无论她是对？是错？她总算已体验到生命的真谛。（第 106 页）

译文：มีว่านางเคยกระทำเรื่องอันใด? มีว่านางถูกต้องหรือผิดพลาดนางย่อมนับว่า ได้เข้าใจแก่นแท้ของชีวิต หน้า 224

原文：只有用自己努力和本事赚来的钱，花起来才开心无愧。（第 151 页）

译文：เงินทองที่หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงและความสามารถของตัวเองเท่านั้น ยามสุขุ่ยสุข่ายใช้จึงไม่ละอายใจ หน้า 324

原文：女人喜欢有派头的男人，男人又何尝不喜欢有派头的女人。（第 163 页）

译文：สตรีพอใจบุรุษที่ภาคภูมิ บุรุษไหนเลยไม่พอใจสตรีที่ภาคภูมิ หน้า 350

原文：人在福中不知福。（第 141 页）

译文：คนอยู่ในความสุขไม่รู้จักความสุข หน้า 299

原文：千呼万唤始出来，姗姗来迟了的张好儿总算还是来了。

（第 160 页）

译文：ขึ้นคอรอคอยจนกระวนกระวาย ในที่สุด เตี้ยเฮ้ยขึ้นอย่างกรายมาอย่างเชื่องช้าแล้ว
หน้า 344

原文：男人的三魂六魄，已经飞走了一大半。（第 161 页）

译文：วิญญาณของบุรุษพากันกระเจิดกระเจิงจากร่างมากกว่าครึ่งแล้ว หน้า 346

原文：我们把人家当作傻子，却不知人家也把我们当傻子；我们是真呆，
人家却是假呆。（第 35 页）

译文：พวกเราถือผู้อื่นเป็นตัวโง่บัดซบ แต่มีทราบผู้อื่นก็ถือพวกเราเป็นตัวโง่บัดซบ
พวกเราเป็นคนโง่บัดซบจริง ๆ ผู้อื่นเป็นโง่บัดซบปลอม หน้า 67

原文：一个人若总是耽在后花园里，看云来云去，花开花落，她纵然有最
好的享受，和一只被养在笼子里的金丝雀又有什么分别呢？
（第 46 页）

译文：คนเราหากจับเจ้าอยู่แต่สวนหลังบ้าน ดูเมฆน้อยลอยไปลอยมา ดูบุปผาเบ่งบานและ
โรยรา นางมาตรแม่นได้รับการปรนนิบัติดีที่สุด มีความเป็นอยู่เยี่ยมที่สุด แต่จะ
ผิดแปลกไต่กับ กิมซีเฉียบ (นกคีรีบุณ) ที่ถูกขังอยู่ในกรง หน้า 93

原文：也许别人不相信，但我自己却没法子不相信，我也许可以骗过你，
骗过世上所有的人，却没有法子骗得过自己。（第 63 页）

译文：อาจบางที่ผู้อื่นไม่เชื่อ แต่ตัวเองกลับมีอาจไม่เชื่อ เราอาจบางที่พอจะหลอกลงท่าน
ได้ หลอกลงผู้คนใด ๆ ในโลกได้ แต่ไม่มีปัญญาหลอกลงตัวเอง หน้า 135

原文：没有被人打倒过的人，很难领略被人打倒是什么滋味。
（第 77 页）

译文：นางไม่เคยถูกผู้ใดพิชิตให้ออนลงมาเลย คนที่ไม่เคยถูกพิชิตนอนลงยากยิ่งที่จะ
ทราบรสชาติการถูกฟาดให้ล้มลงนอนเป็นอย่างไร หน้า 163

原文：一个人若是爱上了自己不该爱的人，的确是件可怕的错误。

（第 100 页）

译文：คนเราหากไปรักผู้ที่ไม่สมควรรัก นับเป็นความผิดที่น่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่งจริง หน้า
212

原文：她这才懂得一个人内心的善恶，是绝不能以外表去判断的。

（第 105 页）

译文：นางตอนนี้จึงเข้าใจ ความดีร้ายของคนเรา ไม่อาจที่จะประเมินจากเปลือกนอก
เด็ดขาด หน้า 222

原文：世上若还有比一锭金子说的话声音更大的，那就是两锭金子。

（第 165 页）

译文：ในโลกนี้หากมีเสียงใดที่ดังกว่าเสียงทองคำแท่งหนึ่ง นั่นก็เป็นทองคำสองแท่ง
หน้า 356

原文：大侠一样也是人，一样要吃饭、要花钱，花得比别人还要多些，若
是只做贴钱的事，岂非一个个都要活活饿死？（第 38 页）

译文：ได้เปรียบก็เป็นมนุษย์ปุถุชน ต้องกินข้าวต้องใช้เงินเช่นกัน และยังใช้เงินมากกว่าคน
ธรรมดาเสียอีก หากกันแต่กระทำเรื่องต้องแถมเงินทอง ไยมิใช่ต้องอดตายไปทุก
ผู้คน หน้า 592

原文：这正如人们只看得见大将的光荣和威风，却忘了战场上那万人的枯
骨。（第 63 页）

译文：เอกเช่นกับมนุษย์เรา เพียงแต่เห็นเกียรติภูมิและอำนาจของขุนพลยิ่งใหญ่โดยลืมนำไป ถึงซากกระดูกที่สูงทับเป็น หมิ่น ๆ พัน ๆ ในสนามรบ หน้า 642

原文：但无论那种英雄都是人，不是神——甚至连神都不是完全没有缺点的，何况人呢？（第 70 页）

译文：แต่มีว่าเป็นวีรบุรุษประเภทใดล้วนเป็นมนุษย์มิใช่เทพเจ้ากระทั่งเทพเจ้ายังมีสิ่งงามพร้อมไว้รับพร่องได้ อย่าว่าแต่มนุษย์ หน้า 655

第三节 避免误译难

人们都知道，翻译应尽可能地准确、忠实地传达原文，所以任何一个严肃的翻译家总是要避免误译。但误译的情况仍比比皆是。如：中国著名的误译例子就是赵景深把 milky way 译成“牛奶路”。

名翻译家傅雷曾经说过，想译一部作品要读到四遍五遍，才能把情节、故事，记得烂熟，分析彻底，人物历历如在眼前，隐藏在字里行间的微言大义也能慢慢地琢磨出来。同时，一个严谨的译者往往不是信手拈来一书就译。但沃·纳曼伦却即阅即译，这样就很难避免误译。请看下面各例：

原文：这少女斜倚柴扉，眼波比天上的星光更温柔。（第 10 页）

译文：ครุณีน้อยเอนกายพิงปากประตูห้องเก็บฟืน ประกายตานุ่มนวลยิ่งกว่าดวงดาวบนท้องฟ้า หน้า 6

误译：ปากประตูห้องเก็บฟืน (储藏柴炭之室的门口)

应译：ประตูไม้

原文：好，小鬼，你若真敢不听话，我就把你许配给马房的王大光。

（第 22 页）

译文：“ก็ได้ ปีศาจน้อย หากเจ้ากล้าไม่เชื่อฟังวาจา เราจะยกเจ้าเป็นภรรยาของ

เบ้ได้กวางที่คอกม้า ” หน้า 36

误译: เราจะยกเจ้าเป็นภรรยาของเบ้ได้กวางที่คอกม้า (我就把你许配给马大光于马厩处)

应译: ข้าจะยกเจ้าให้กับเฮ้งไค่กวางคนเลี้ยงม้า

原文: **当然是大名府的那位杨三爷。** (第 26 页)

译文: “ย่อมเป็นเอี้ยชาเอี้ยที่อยู่เมืองไต้เม้งฮู้ท่านั้น” หน้า 51

误译: ย่อมเป็นเอี้ยชาเอี้ยที่อยู่เมืองไต้เม้งฮู้ท่านั้น (定当是住在大名府城的杨三爷而已)

应译: ย่อมเป็นเอี้ยชาเอี้ยแห่งบ้าน “ไต้เม้งฮู้” (大名府)^[1]

原文: **这一路上，会经过些什么样的地方，会遇见些什么样的人？**

(第 26 页)

译文: ตลอดทางสายนี้ จะเกิดเรื่องราวไต่บ้าง จะพบพานกับผู้คนเอียงไรกันบ้าง หน้า 51

误译: จะเกิดเรื่องราวไต่บ้าง (将发生何事)

应译: จะผ่านสถานที่เช่นไต่บ้าง

原文: **两位早。** (第 39 页)

译文: “สองท่านเช้า” หน้า 76

误译: สองท่านเช้า (两位早晨。)

应译: อรุณสวัสดิ์ท่านทั้งสอง

原文: **住在这里的人，环境显然都不太好。** (第 45 页)

译文: คนที่อยู่在此สถานที่นี้ ต้องมิใช่คนมีฐานะดีเท่าใดนัก หน้า 91

误译: ต้องมิใช่คนมีฐานะดีเท่าใดนัก (一定不是地位那么好的人家)

应译: เห็นได้ชัดว่าสิ่งแวดล้อมล้วนไม่ดีเท่าใดนัก

^[1] “ไต้เม้งฮู้” (大名府) คืออักษรจีน 3 ตัวที่สลักอยู่บนแผ่นป้ายติดอยู่บนประตูใหญ่หน้าบ้าน

原文：那两间屋子已空了半个月，今天早上，才有人搬进来，只付了半个月的房钱，我们怎么会认得他是老几？（第 49 页）

译文：“สองห้องนั้นว่างมากกว่าครึ่งเดือนแล้ว เช้าวันนี้จึงมีคนย้ายเข้ามา แต่ชำระค่าห้องเพียงครึ่งเดือนเท่านั้น พวกเราไหนเลยจะรู้จักมันเป็นตัวที่เท่าใด” หน้า 98

误译：พวกเราไหนเลยจะรู้จักมันเป็นตัวที่เท่าใด（我们哪能认识它属第几只）

应译：พวกเราไหนเลยจะรู้ว่าเขาคือใคร

原文：这人上上下下打量了她两眼。（第 49 页）

译文：คนผู้นั้นกวาดตามองทั้งสองนางขึ้น ๆ ลง ๆ หน้า 100

误译：คนผู้นั้นกวาดตามองทั้งสองนางขึ้น ๆ ลง ๆ
（那个人扫视两位姑娘上上下下。）

应译：คนผู้นี้ได้สำรวจนางตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า

原文：住在这里的，不知都是王大娘的什么人？（第 55 页）

译文：“ที่อยู่ในบ้านนี้ มิทราบเป็นอะไรของเฮ้งตัวเนีย” หน้า 113

误译：ที่อยู่ในบ้านนี้ มิทราบเป็นอะไรของเฮ้งตัวเนีย
（住在此屋里的，不知是什么的王大娘）

应译：มิทราบว่าล้วนเป็นอะไรกับเฮ้งตัวเนีย

原文：花事虽已阑珊，但却比刚开时芬芳鲜艳。（第 59 页）

译文：ดอกไม้ในบริเวณนี้ปลูกไม่เป็นระเบียบ แต่เบ่งบานตระการตายิ่งกว่าเมื่อครู่
มากนัก หน้า 125

误译：ดอกไม้ในบริเวณนี้ปลูกไม่เป็นระเบียบ แต่เบ่งบานตระการตายิ่งกว่าเมื่อครู่มากนัก
（这周围花儿虽种得不整齐，但花开得比刚才更为鲜艳夺目）

应译：ดอกไม้แม้จะค่อยๆโรยรา แต่กลับหอมหวานสดสวยกว่าตอนเริ่มเบ่งบาน

原文：今年我已经四十三了，至少也可以做你的**老大姐**，你愿不愿意。

(第 63 页)

译文：เราปีนี้ สี่สิบสามแล้ว อย่างน้อยพอจะเป็น**ตัวเจ้ารา**ของท่านได้ ท่านยินดีหรือไม่?

หน้า 134

误译：ตัวเจ้ารา (大姐年老)

应译：พี่สาว (เป็นคำแทนชื่อของผู้พูด)

原文：王大娘的**纤指柔滑如玉**。(第 71 页)

译文：นิ้วเรียวยองเส็งตัวเนียนุ่มราวไม่มีกระดูก หน้า 150

误译：นิ้วเรียวยองเส็งตัวเนียนุ่มราวไม่มีกระดูก

(王大娘的纤细手指柔软得有如没有骨头。)

应译：นิ้วเรียวยองเส็งตัวเนียนุ่มอ่อนช้อย เกือบจะเกลี้ยงดั่งหยก

原文：难道她就是**杨三爷的宝贝儿子杨凡**。(第 87 页)

译文：หรือเป็น**เอี้ยฮ่วมบุตรโทอันพิกลของเอี้ยซาเอี้ย** หน้า 184

误译：หรือเป็นเอี้ยฮ่วมบุตรโทอันพิกลของเอี้ยซาเอี้ย

(还是杨三爷的性失常独生子杨凡)

应译：หรือว่าเขาก็คือ เอี้ยฮ่วมบุตรชายหัวแก้วหัวแหวนของเอี้ยซาเอี้ย

原文：她是个很好看的**女孩子**，嘴很小，时常都**噉得很高**，她的名字叫

田心。(第 94 页)

译文：นางเป็น**ทารกหญิง**ที่น่าดูอย่างยิ่ง ปากเล็กอย่างยิ่ง มักจะ**เชิดจนสูงส่ง**อย่างยิ่ง

นางมีนาม**ซั้งซิม**” หน้า 199

误译：ทารกหญิง (女婴儿)

สูงส่งอย่างยิ่ง (很高贵)

应译：สาวน้อย, สูงมาก

原文：这些人居然会良心发现，居然肯如此**委屈求全**。（第 109 页）

译文：พวกเหล่านี้ถึงกับละอายต่อมโนธรรมประจำใจ ถึงกับยินยอมมา
กราบไหว้ขอมาต่อนางหน้า 229

误译：กราบไหว้ขอมาต่อนาง（向她下拜请罪）

应译：ยอมถูกปรักปรำเพื่อให้จบเรื่อง

从以上例子来看，译者是无意误译。许多地方造成误译可能是译者对原文的语言内涵或文化背景缺乏足够的了解。如上例原文的“两位早”，“早”实为问候语，并不真指时间。把“两位早”按字译出，译成“สองท่านเช้า”这是明显的错误。还有原文的“老大姐”，译者也理解不够准确，把“老”直译为“ชรา”（年老），未免有点让人不知所云。因为在中国，称中年以上的人为“老”是尊敬的表示。可见了解一个民族的文化背景是很有必要的，否则就有可能误解误译。